

Høringssvarnotat vedr. ekstern høring af bekendtgørelse om tilskud til Natura 2000-projekter om rydning af tilgroede arealer og om forberedelse til afgræsning		
	Bemærkninger	Opfølgning
1.	Sammenslutningen af Danske Småøer	
1.1.	<p>Vi har fra vore medlemmer fået bemærkninger vedr. arealkravet på 30 ha samt kravet om at der skal være 3 lodsejere med i ansøgningen om tilskud til facilitering.</p> <p>Vedr. kap 1., § 1, 2): For småøerne, som i sagens natur udgør små arealer, er kravet om 30 ha. for stort.</p> <p>Vedr. kap 1., § 1, 2), samt kap. 3, § 6, stk 3, 5): Ligeledes er der ofte kun få lodsejere til at samarbejde, hvorfor kravet om 3 lodsejere er for stort på småøerne.</p> <p>Vi foreslår derfor:</p> <ul style="list-style-type: none">- at arealkravet på småøerne nedsættes til 10 ha- at kravet om antal lodsejere sættes ned til mindst 2 lodsejere for småøernes vedkommende	<p>Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen:</p> <p>Vi fastholder kravet på 30 ha og de 3 lodsejere, da det administrativt bliver for udfordrende at lave særregler for udvalgte områder. NaturErhvervstyrelsen (NAER) vil efterfølgende evaluere ordningen og se på om et andet ha tal og antal lodsejere er mere passende.</p>
2.	Danmarks Naturfredningsforening	

2.1.	<p><i>Hvor kan man finde oplysningerne henne?</i></p> <p><i>Overordnet savner DN en basal indsigt i og reference til naturtyperne, der åbnes mulighed for at få ryddet og afgræsset. Udover henvisninger til et udelukkende landmandstilgængeligt internet markkort - IMK - er der ikke andre henvisninger til eksempelvis, hvor man som interessent eller facilitator orienterer sig om, hvor der er rigkær, kildevæld eller overdrev som kræver rydning. I praksis kan oplysninger kun findes ved manuelt at sammenholde de ofte ret gamle habitatnaturtyperegistreringer med en stribe andre kort. Som udgangspunkt burde samtlige oplysninger være offentligt tilgængelige via DAI. Som det er i dag, er det muligt at finde afgrænsningerne af Natura 2000 områderne, en vejledende § 3 udpegning (der ikke er 100 % sammenlignende med habitatnaturtyperne) og så temaet "N2000 arealer til rydning". Der er således ikke på nuværende tidspunkt klarhed over, hvilke arealer der vil være mulige at få tilskud til og hvilke, det vil være umuligt at få tilskud til. Om DAI temaet "særligt udpegede N2000 arealer" refererer til det samme som bekendtgørelsens "særligt udpegede Natura 2000 arealer til pleje" er ligeledes uvist.</i></p>	<p>Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen:</p> <p>NAER finder, at en udredning i forhold til naturtyperne er for detaljere til at komme ind på i dette notat.</p> <p>Opdaterede kortlag med rigkær, kildevæld og overdrev, findes på Naturstyrelsens hjemmeside under Natura 2000, og vil blive lagt på DAI (Danmarks Areal Information), så snart dette teknisk er muligt. De opdaterede særlige udpegning kan ligeledes ses på DAI.</p> <p>Det er muligt at søge tilskud til alle arealer inden for de Særlige udpegede Natura 2000 arealer. Kortet med rigkær, overdrev og kildevæld skal alene bruges i prioriteringsmæssig sammenhæng.</p> <p>"Særligt udpegede N2000 arealer" er samme udpegning som "særligt udpegede Natura 2000 arealer til pleje". Vi beklager at temaerne har fået forskellige navne forskellige steder.</p>
2.2.	<p><i>Begrundelser for pointsystem?</i></p> <p><i>Det helt særlige pointsystem på habitatnaturtyperne rigkær (28), kildevæld (23) og overdrev (19) begrundes ikke. Hvorfor tildeles overdrev, der rummer 20 % af landets rødlistede arter, og kun er sparsomt sikret via Natura 2000 netværket, 9 point færre end rigkær? Hvis begrundelsen er biologisk, så savnes en reference til den forklarende undersøgelse. Problematiske kan også sammenhængen mellem kortlagt habitatnaturtype og et ønske om rydning blive, for lever botanikken eksempelvis ikke længere op til definitionen på et rigkær (der er ikke længere nøglearter og karakterarter tilstede), så vil det være i tråd med kortlægninger i Natura 2000</i></p>	<p>Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen:</p> <p>I planperioden 2009-15 var der særligt fokus på højmossearealer, mens det for planperioden 2016-21, for bedst muligt at efterleve direktivforpligtelsen, er besluttet</p>

	<p>områder ikke længere at medregne disse arealer som habitatnaturtypen "rigkær". Følgelig vil det også være tilfældigt om arealet skulle være angivet som "særlig N2000 areal til hhv. rydning eller græsning", på trods af at både rydning og græsning netop vil kunne restaurere og bevare arealer, der ikke forud for plejen levede op til kortlægningsvejledningen. I den nærværende bekendtgørelse savner DN derfor et grundlæggende formål med bekendtgørelsen. Er det for at si ansøgningsfeltet ned til det rene ingenting, eller er det virkeligt fordi man ønsker at udvide og fremme bestemte habitatnaturtyper? For hvis det er dette sidste formål, kan det undre, at der ikke er defineret en eneste biologisk parameter for hvordan man plejer sig frem til en god økologisk tilstand.</p>	<p>at have særlig fokus på de små, artsrige og særligt truede naturtyper overdrev, rigkær og kildevæld. Pointsystemet skal understøtte den prioritering, og hvor rigkærene begrundet i hurtigt tilgroning er de mest udsatte.</p> <p>Det er rigtigt, at habitataturtyperne genkortlægges hvert 6. år, og at der kan forekomme mindre ændringer i afgrænsningen af den enkelte naturtype. Tilskudsordningen skal understøtte gennemførslen af Natura 2000-planerne 2016-21, og bygger derfor på den kortlægning, som også dannede grundlag for de pågældende planer.</p> <p>Pointene (28, 23, 19 og 0), som naturtyperne er tildelt, er valgt af tekniske årsager og bruges kun til prioritering og siger derfor ikke noget om, at fx rigkær er 9 point bedre end overdrev.</p>
2.3.	<p>Positive ændringer set fra myndighedssiden</p> <p>De positive ændringer i bekendtgørelsen, i forhold til hvad DN har fået oplyst fra myndigheders side, er i første omgang lempelser i reglerne om svarfrister og regnskab. At der også nu åbnes for tilskud til selve faciliteringen af benarbejdet forud for aftaler om rydning, ses ligeledes som en væsentlig forbedring af bekendtgørelsen fra myndighedsside. Endelig er udregningerne af standartomkostninger også vurderet som en væsentlig og retningsgivende hjælp. Det vurderes dog fortsat som usandsynligt at rydningsprojekter initieres af private uden en kommunal inspirator. Alene det forhold, at der skal "leges" bank indtil tilskuddene er sikkert i hus vurderes at indsnævre ansøgningsfeltet af rent private til ingenting. Gode biologiske resultater med mekanisk rydning kræver desuden entreprenører med en væsentlig sans for detaljer og lydhørhed overfor myndighedernes krav og behov. Udbudsfeltet er derfor indsnævret til typisk under en håndfuld i hver kommune. Da biologisk rydning må vurderes som klart at foretrække frem for mekanisk kunne det overvejes også at give tilskud til fastholdelse og opdatering af et kommunalt netværk af</p>	<p>Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen:</p> <p>Tilskud til "benarbejde" på rydningsprojekter har også været en mulighed på tidligere ansøgningsrunder, i 2016 er det dog præciseret at det maks. Kan udgøre 10 % af projektudgifterne og til en maks. timeløn på 1.200 kr. De timer, der ønskes til konsulenter eller eget personale på rydningsprojekter, kan kun bruges på arbejde i marken, ikke ved skrivebordet.</p>

	<p><i>dyreholdere, hvis dyr vurderes som egnede til biologisk rydning, samtidig med at ejerne er indstillede på de særlige udfordringer dette kan give (lavere tilvækst, sværere opsyn etc.).</i></p>	<p>Faciliteringstilskuddet er et tilskud, som kun kan søges til større projekter om forberedelse til afgræsning.</p> <p>Henset til at det er en tilskudsordning, hvor der kan kombineres elementer med standardomkostninger og andre ikke-standardomkostninger, kan tilskuddet alene udbetales som refusion af faktisk afholdte og betalte støtteberettigede udgifter, hvilket fremgår af artikel 67, stk. 1 i forordning nr. 1303/2013, hvorfor der ikke er mulighed for acontoudbetalinger/forskudsudbetalinger. Det har ikke tidligere været en hindring for, at alle midler til ordningen er blevet søgt.</p> <p>Biologisk rydning er ikke en mulighed, da investeringerne skal være nye, så vi sikrer at dobbeltfinansiering undgås og det skal kunne opretholdes i hele opretholdelsesperioden.</p> <p>Fastholdelse og opdatering af et kommunalt netværk af dyreholdere er ikke en del af denne ordning, da investering ikke direkte resulterer i biodiversitet på arealerne. NAER vil huske ønsket i det videre arbejde med denne og andre ordninger.</p>
2.4.	<p><i>Manglende definition på rydning - hvad er godt og hvad er skidt?</i> <i>I forhold til et biologisk ophæng til bekendtgørelsen, så kan det undre, at der ingen definition er af, hvad der forstås med rydning, herunder hvordan en god rydning ser ud og foretages. Pointfordelingen mellem rydning i sig selv (uden den mindste præcisering af metode) og forberedelse for afgræsning forekommer ulogisk. Hvorfor skal det være dobbelt så populært at ville rydde hæmningsløst uden samtidigt sigte hen imod en naturtypisk afgræsning eller som tidligere fremført rydning i spor til fremtidig indhegning eksempelvis med biologiske krattryddere?</i></p>	<p>Bemærkningen giver anledning til ændringer i bekendtgørelsen:</p> <p>Naturstyrelsens rydningsvejledning findes på NAER hjemmeside under denne ordning og der henstilles til at rydningsvejledning overholdes.</p>

	<p><i>Maskinel rydning uden samtidig fjernelse af det "ryddede" og maskinelt pulveriserede plantemateriale er desuden et yderst uheldigt og misforstået forsøg på at udrette noget godt for naturen. Nedslåning af vegetation, der blot får lov til at formolde, ændrer i værste fald vegetationen i en ringere retning end selv betydelig tilgroning. Hvis bekendtgørelsen ønsker detailregulering af tilskudsmidlerne, så burde det nok være her man gik mest i detaljen - ud fra ønsket om mest natur for pengene. Ensidig fokus på %, hektar og antal ejere er ikke nødvendigvis til fordel for naturen.</i></p>	<p>Kommunerne informeres om alle rydningsprojekter der søges tilskud til i deres område, og de har dermed mulighed for at reagere på tilsagnene. I de tilfælde, hvor rydningen kræver en § 3-dispensation, har kommunen mulighed for at stille eventuelle nødvendige vilkår.</p> <p>Tilsagnshaver må gerne rydde et spor, såfremt sporet ligger i den særlige Natura 2000 udpegning til rydning, og så efterfølgende rydde det resterende areal biologisk.</p> <p>Hvis arealet er særligt udpeget Natura 2000 areal til pleje, da er rydning af en evt. hegnslinje inkl. i standardomkostningen for hegn.</p> <p>Kravet, at det ryddede materiale fjernes fra projektarealet inden projektet afsluttes, fremgår nu af bekendtgørelsen.</p>
2.5.	<p><i>Hvor slipper landsbrugslovens rydningspligt og hvor tager denne bekendtgørelse over?</i></p> <p><i>Skellet mellem rydningspligten indført i 2004 (for tilgroning yngre end 5 år) og kriterierne for denne bekendtgørelse synes ikke klarlagt. Sammenholdt med manglende kortgrundlag for lokalisering af de arealer, der vil kunne gives tilskud til (og som ikke i forvejen er underlagt rydningspligten) giver det en meget uklar retstilstand for ansøgerfeltet, hvorved man i teorien vil kunne arbejde helhjertet med en ansøgning om støtte til rydning, blot for senere at erfare, at det var krat og tilgroning, som allerede i forvejen burde have ryddet jf. rydningspligten fra 2004. Det vil sige, at de krat og tilgroning, der skal ryddes, skal være ældre end 12 år (men yngre end 17 år jf. regler om jordressourcens anvendelse á 1. februar 2006). Rydningspligten har dog opereret med en uklar praksis i årevis, hvor særligt hensynet til "hvor man kan færdes med almindelige landbrugsmaskiner" har spillet afgørende ind. Men kan man færdes med almindelige</i></p>	<p>Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen:</p> <p>Det ligger uden for denne ordning at beskrive eller redegøre for regler eller fortolkninger heraf i forhold til anden lovgivning, herunder driftsloven.</p>

	<p>landbrugsmaskiner i et rigkær eller omkring et kildevæld? Og vil dette ansporet af et 100 % tilskud til rydning med maskiner være i habitatnaturtypens interesse? Særligt det sidste forhold er ikke belyst, ligesom der tilsyneladende ikke er samlet op på erfaringsudveksling fra praktisk naturpleje rundt om i styrelser og kommuner forud for bekendtgørelsens tilblivelse. Det risikerer med andre ord at blive rydning, blot for en ordens skyld. En nærmere udredning af hvilke arealer, der så rent faktisk kan opnå tilskud burde have været på plads inden bekendtgørelsen kom i høring.</p>	
2.6.	<p>Hvorfor lige 50 % og 30 hektar?</p> <p>Et andet væsentligt kritikpunkt er fokus på minimum 50 % udpeget til rydning, sammenholdt med mindst 30 hektar projektområde og mindst 3 lodsejere. Når projektet dernæst hverken må få eller have fået andre EU tilskud (menes der også enkeltbetaling og hektarstøtte?) og heller ikke anden offentlig støtte eksempelvis til infotavler eller klaplåger, kan det forekomme urimelig svært at komme i betragtning. Igen er det også slående, at der ikke skeles til hverken naturkvalitet eller -målsætning i kriterierne. DN ser også et potentielt problem i kriteriet om mindst 50 % udpeget til rydning, idet mange af de tilskudsbaserede udpegninger hviler på et grundlag af mindre polygoner. Grænsen sat til mindst 30 hektar må i øvrigt anses for meget højt sat al den stund at særligt overdrev og kildevæld notorisk er ganske små i gennemsnit. Selv om rigkær kan være store og sammenhængende har den helt generelle nedgang i naturkvalitet også her betydet at rigkær egnet til rydning ofte er ganske små. 30 hektar lyder derfor at hypotetisk meget, og vurderes fra flere sider svært at favne i praksis.</p>	<p>Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen:</p> <p>Ordningens formål er at sikre rydning af habitatnaturtyper og artslevesteder. Rydningslaget er udarbejdet på grundlag af feltdata og arronderet ud fra hensyn til tilgrænsende § 3-arealer og med bidrag fra kommunerne og vurderes derfor netop at fokusere behovet for rydning af hensyn til direktivforpligtelsen. Når kun 50% af et projektareal skal ligge inden for det udpegede område med behov for rydning, er det for at tage højde for ejendomsgrænser, tilstødende arealer o.l.</p> <p>Kravet om 30 ha og 3 lodsejere er krav der alene stilles i forbindelse med facilitering i projekter om forberedelse til afgræsning.</p> <p>Når projektarealet hverken må få eller have fået andre EU tilskud menes der tilskud til samme investering. Det er derfor ikke en hindring, hvis der modtages tilskud under fx Enkeltpåbetaling eller tilskud til Pleje af græs- og naturarealer.</p>

2.7.	<p>Rydning i praksis</p> <p><i>I forhold til selve rydningen, der mere eller mindre entydigt fokuserer på maskinel rydning, så kan det godt undre at bekendtgørelsen arbejder med rydning i perioden 15/7 og frem til 31/3. Masser af karakteristiske fugle, pattedyr, insekter, padder og krybdyr er aktive og reproducerende i hvert fald frem til og et stykke ind i august, ligesom marts måned kan blive måneden, hvor mange standfugle og korttrækkende fuglearter foruden padder påbegynder ynglecyklus. Perioden for maskinel rydning bør derfor korrigeres så den lever op til god dyreetik. Biologisk rydning bør samtidig præciseres som muligt at gennemføre hele året, lige såvel som rydning i hegnsbaner forud for hegning. Maskinel rydning med fokus på naturens ve og vel bør kun udføres af fagfolk med fornøden biologisk indsigt. Derfor er udbuddet af entreprenører, der med positiv effekt for naturen kan rydde (og fjerne) tilgroning uden at skade eksempelvis tuedannelser i rigkær, gamle græssede tjørne og roser på overdrev, store lav- og mosbegroede sten ligeledes på overdrev for slet ikke at snakke om de generelt set små og sårbare kildevæld, være stærkt begrænset. Netop i dette lys burde leje eller leasing af udstyr til eksempelvis ejere under vejledning af kommunernes naturmedarbejdere kunne forekomme. Ligeledes vil det positive spin-off ved leje, leasing eller køb af brugt forankret i en kommunal myndighed være betydeligt, hvis også maskinerne kan anvendes udenfor Natura 2000 områderne, hvor 75 % af alle danske overdrev eksempelvis er i gang med at gro til. Dernæst bør rydning kunne foregå i to trin - et hvor der ryddes frie spor til hegn stort set uanset terræn og områdets øvrige beskaffenhed, og et hvor der efterfølgende og som hovedregel sættes ind med kratryddende dyr. Den biologiske rydning defineres som nævnt ikke i bekendtgørelsen. Afbrænding kan også i visse tilfælde fungere som en rydning, der går forud for afgræsning.</i></p> <p><i>Samlet set vurderer DN derfor bekendtgørelsens intentioner gode og velmenende, men savner fokus på biologiske processer og strukturer, der kan sikre de udvalgte habitatnaturtyper gunstig bevaringsstatus.</i></p> <p><i>Høringssvaret støttes af Dansk Botanisk Forening.</i></p>	<p>Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen:</p> <p>Se svar under punkt 2.4.</p> <p>I forhold til rydning af hegnslinjer i forbindelse med et projekt om forberedelse til afgræsning, stiller denne ordning ingen krav, men anden gældende lovgivning skal altid overholdes. Kravet om, at der kun må foretages rydning i perioden fra den 15/7 og frem til 31/3 er alene gældende for projekter om rydning af tilgroede arealer og fjernelse af ryddet materiale.</p> <p><i>Vedr. køb af brugte maskiner og leasing af maskiner:</i></p> <p>Det er ikke muligt at kontrollere, at der til den brugte maskine ikke tidligere er modtaget EU-tilskud, hvilket NAER er forpligtet til at kontrollere, jf. artikel 28 i forordning 809/2014, og derfor er det ikke muligt at søge om tilskud til disse udgiftsarter.</p> <p><i>Vedr. lejeudgifter:</i></p> <p>I forbindelse med at ordningen er gennemgået, har vi indført forenklinger, hvorfor lejeudgifter, løn til personale og overhead ikke er støtteberettiget under ordningen.</p>
3.	<p>Danmarks Jægerforbund</p>	
3.1.	<p><i>Danmarks Jægerforbund opfordrer til smidige og ukomplicerede regler i forhold til forvaltning af terrestrisk natur. Gennem vores daglige virke oplever vi frustration blandt vore medlemmer og</i></p>	<p>Set.</p>

	landbrugere, som fravælger at søge tilskud som disse, da de ofte er forbundet med unødigt bureaukrati og risiko for økonomiske sanktioner ved den mindste overtrædelse. Derfor vil vi endnu en gang slå et slag for praksisnære løsninger, som gør det let og attraktivt for landbrugere at søge ordningen.	
4.	Jysk Landbrugsrådgivning	
4.1.	<i>Hvis man tidligere har haft et projekt i Natura2000 ordningen og heri f.eks søgt en mobil fangfold hjem, kan man ikke hvis man søger et nyt projekt på et andet areal, få lov at flytte den mobile fangfold fra det ene projektareal til det andet, selv om der er tale om den samme projektordning. Dette strider imod enhver fornuft både at man skal bruge penge på 2 mobile fangfolde for at have den på hver deres projektareal, men også fornuften over for landmanden, når der nu knap er penge til 100% finansiering at man ikke kan tillade at flytbare elementer flyttes til andre projektområder. Det burde være muligt at kunne flytte flytbare elementer imellem projektarealer der er søgt i varierende år.</i>	<p>Bemærkningen giver anledning til ændringer i bekendtgørelsen:</p> <p>Vi ændrer bekendtgørelsesteksten, så det bliver muligt både at bruge og have fangfolden stående på alle tilsagnshavers arealer.</p> <p>Det vil derfor være muligt for tilsagnshaver at bruge den samme fangfold på flere projektområder og på arealer uden projektilskud (dog uden at modtage tilskud til den samme fangfold i flere projekter). Dermed kan tilsagnshaver nøjes med at købe det antal, der reelt er behov for, og EU-midlerne bruges kun til antal nødvendige fangfolde.</p>
4.2.	<i>Der gives kun ekstra point til naturtyperne Riggær, kildevæld og overdrev, hermed forfordeler man især ådalene i forhold til kystlandskabet som udelukkes. Der er meget kystnatur der har et stort forvaltningsbehov. Samt der er flere naturtyper tilknyttet kystlandskabet som er prioriteret på Europæisk plan og som Danmark derfor har en særlig forpligtigelse til at tilgode se f.eks *Indlands Saltenge (1340), * Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit) (2130), * Kystklitter med dværgbuskvegetation (klithede) (2140), * Kystklitter med enebær (2250). Men der findes ligeså meget Strandeng som har et meget aktuel behov for pleje og hvor der forholdsvis kan tilgodes både habitatsnatur samt et meget stort antal fuglearter som er omfattet af Fuglebeskyttelsesdirektivet.</i>	<p>Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen:</p> <p>Se svar under punkt 2.2.</p> <p>Prioriteringen udelukker ikke tilskud til de øvrige naturtyper, som også har et forvaltningsbehov.</p>

4.3.	<i>I stedet for at give point til kun 3 forskellige habitatsnaturtyper - kan man ikke i stedet for se på forvaltningsklasserne af habitatsnaturen, f.eks. ud fra prior systemet udarbejdet af DCE. Her får man meget mere natur for pengene ved netop at vælge habitats natur med forvaltningsklasser 1, 2 og 3 og udelukke forvaltningsklasse 4. Af Prior systemet fremgår det, at betydelig meget kystnatur har stort behov for pleje.</i>	<p>Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen:</p> <p>Se svar under punkt 2.2. Pointgivningen ligger i forlængelse af beslutningen om at have fokus på de tre nævnte naturtyper.</p>
4.4.	<i>Når der skrives der kun gives point til Riggær, kildevæld og overdrev, hvilke habitatsnaturtyper ligger så heri, f.eks. udgør overdrev af mange forskellige typer af overdrev f.eks. Surt overdrev (6230), kalkoverdrev (6210), Tørt Kalksandoverdrev (6120). Det bedes uspecificeret hvilke habitatsnaturtyper der udløser de ekstra point. Så man har mulighed for at se hvordan man bliver prioriteret.</i>	<p>Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen:</p> <p>Se svar under punkt 2.1.</p> <p>Habitattyper indeholdt i hhv. riggær, kildevæld og overdrev:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Riggær (7230). • Kildevæld (7220). • Overdrev er en fælles betegnelse for følgende tre typer af overdrev: Tør overdrev på kalkholdigt sand (6120), Kalkoverdrev (6210) og surt overdrev (6230).
4.5.	<i>I Marts 2016 blev jeg kontaktet af revisionsfirmaet Ernst & Young og blev bedt om at give et prisestimat til facilitering af projekter til afgræsning. Jeg kan på ingen måde genkende mit priseksempel i niveauet der er muligt at opnå til facilitering. 10.000 kr til projekter over 30 ha og med mindst 3 lodsejer er helt ud af proportioner. Det er alt for lavt. Der er mange udgifter forbundet med at opstarte et græsningsprojekt. Desuden ville det give større mening hvis det var muligt at søge pengene før der blev søgt et hegningsprojekt, for at afklare om lodsejerne vil være med et projekt og hvor mange man kan få med.</i>	<p>Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen:</p> <p>Facilitering har ikke tidligere været tilskudsberettiget under ordningen. Beløbet er fastsat ud fra et behov for at dække initieringsomkostningerne i projekterne. Vi fastholder beløbet på 10.000 kr., men dette kan indgå i evalueringen af ordningen.</p>
4.6.	<i>Facilitering kan kun opnås på arealer over 30 ha, med mindst 3 lodsejer, hvis vi tager helt almindelige naturområder f.eks. en ådal med riggær og inddrager et areal på 30 ha, så vil dette</i>	<p>Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen:</p>

	<i>areal typisk indeholde 20 lodsejer. Naturarealer er for størstedelen kulturelt delt op i mange små parceller og et naturområde indeholder derfor meget ofte rigtig mange lodsejere. Derfor er beløbet på 10.000 kr pr. projekt alt for lavt. Der burde være mulighed for at graduere beløbet efter hvor mange lodsejer der er indenfor området.</i>	Se svar under punkt 1.1.
4.7.	<i>De fastsatte priser gør at der vil komme egen betaling på de meget vanskelige naturområder, f.eks meget våde eller stejle og bakkede områder, hvor det ikke er muligt for en hegnsmontør at køre med maskiner. Disse arealer kan derfor blive fravalgt at hegn til afgræsning, da landmanden selv vil få for store udgifter på arealet til at hegne det. Der burde være mulighed for at disse arealer kan søge ekstra tilskud hjem.</i>	<p>Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen:</p> <p>NAER er bekendt med at, standardomkostninger for nogle tilsagnshavere vil betyde en reel tilskudsprocent på under de 100 % i.f.t. tilsagnshavernes faktiske udgifter, ligesom det kan betyde en tilskudsprocent på over de 100 % i.f.t. tilsagnshavernes faktiske udgifter. Det betyder derfor, at der formentlig ikke er nogen tilsagnshaver som får præcist, hverken mere eller mindre, dækket udgifterne 100%.</p>
4.8.	<i>De lavere faste priser giver ikke mulighed for at man f.eks kan opnå at få strøm ført frem til meget store områder. Vi har flere græsningsselskaber på over 200 ha, der gerne vil have hjælp til strøm faciliteter, der vil et standard beløb på 9.228 kr./stk. ikke være tilstrækkelig. Der skal derfor være mulighed for at Naturerhverv kan afvige for standardbeløbet i særlige tilfælde, hvor der er særlige forhold.</i>	<p>Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen:</p> <p>Vi fastholder standardomkostningerne, da det administrativt bliver for udfordrende, at lave særregler for udvalgte områder / ved særlige forhold. NAER vil efterfølgende evaluere ordningen og se på, om antallet af standardomkostninger skal forøges med fx to takster på strømforsyning, en til store arealer og en til små arealer.</p>
4.9.	<i>Standardbeløbene vil resultere i at standarden på hegn, tråd, vand- og elforsyning samt fangfolden bliver af en dårligere kvalitet. Det hegn der er blevet sat op hidtil i ordningen er kvalitetshegn der kan holde mindst 20 år. Det nye hegn og inventar vil have en betragtelig lavere standard og derfor kan den dårligere kvalitet resultere i at de samme områder søger nyt hegn og inventar når den 5</i>	<p>Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen:</p>

	<i>årige periode er udløbet. Desuden skal der gives mulighed for ligesom der har været hidtil at landmanden, hvis ønskes, selv kan lægge penge i projektet og købe sig til en bedre kvalitet.</i>	Der er krav til investeringerne, fx skal hegnspæle være af træ, men vi har valgt ikke at lave mange krav til investeringerne, blot præcisere det, da det skal være ansøgers valg. Ønsker ansøger at lave bedre og mere holdbare hegn, som kræver mindre vedligeholdelse, er ansøger velkommen til det. I forhold til ordningen er det kun et krav, at investeringerne bliver opretholdt i opretholdelsesperioden.
4.10.	<i>Ordningen burde ikke mere kaldes for en 100 % finansieret ordning, men en tilskudsordning til hegn. Det vil vække mislyd hos landmanden at ordningen reelt ikke giver 100% tilskud, men at han selv kommer til at lægge penge i projektet. Det vil skabe en større forståelse hos landmanden hvis ordningen blot kaldes for et tilskud til hegn. Dermed lover ordningen ikke mere end den kan holde.</i>	Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen: Som det fremgår af bekendtgørelsen, kan projekter med standartomkostninger opnå 100 % støtte til standartomkostningerne. Andre udgifter og udgifter i forbindelse med rydning kan opnå 100 % støtte til de tilskudsberettigede udgifter.
5.	Landbrug & Fødevarer	
5.1.	Generelle bemærkninger: <i>Standardomkostninger</i> <i>Som noget nyt indføres standardomkostninger på investeringerne til forberedelse af afgræsning. Indførelse af standardomkostninger medfører en lettere proces for ansøger, men øger samtidig risikoen for, at økonomi og kvalitet ikke vil komme til at harmonere ved udførelsen af fremtidige projekter. Det må således forventes, at standardpriserne nogle steder ikke vil række til 100 % finansiering, mens andre vil få hegn, der betales med over 100 % af den reelle værdi. Dette vil især være tilfældet i forbindelse med opsætning af hegn.</i> <i>Landbrug & Fødevarer finder, at der bør være mulighed for at øge priserne, hvis der kan argumenteres fagligt herfor og indhentede tilbud viser, at udgifterne i et specifikt tilfælde er væsentligt dyrere end standardpriserne. Det bemærkes desuden, at der ikke er formuleret nogen kvalitetsstandard for hegnene.</i>	Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen: Se svar under punkt 4.7. Vores standartomkostninger er beregnet af Ernst og Young, som har taget udgangspunkt i tilfældigt udvalgte afsluttede sager fra 2013 og 2014. Imidlertid mener NAER, at de positive faktorer, for både ansøger og styrelsen,

	<p><i>Hegn er altid dyrest i vanskeligt terræn. Både i kuperede arealer eller meget fugtige arealer, hvor der ikke kan køres med almindelige maskiner. SEGES vurderer ud fra erfaringer, at omkostninger til hegning i denne type arealer ikke vil blive dækket 100 % med de foreslåede standardomkostninger. Samtidig vil sådanne arealer ofte indeholde områder, hvor der ikke kan være sikkerhed for, at afgræsning vil lykkes, og som det derfor vil være tilrådeligt at tegne ud af en ansøgning om tilskud til afgræsning.</i></p> <p><i>Støtten til plejegræs vil derfor ligge under 100 % på disse arealer, der således vil blive dårligere stillet både ved at der er ekstraudgifter til hegning samt, at der næppe vil kunne søges tilskud til græsning på hele arealet. Det forekommer ikke hensigtsmæssigt, at sådanne vanskeligt tilgængelige arealer, der ofte vil kunne have en høj naturværdi, stilles dårligere end mere tilgængelige arealer.</i></p> <p><i>Det er derfor overordnet set Landbrug & Fødevarers vurdering, at der med indførslen af standardomkostninger vil komme til at mangle finansiering, hvis der skal opføres kvalitetshegn. Det forekommer desuden ikke hensigtsmæssigt, at 'vanskelige' arealer stilles dårligere end mere tilgængelige arealer. En mulighed ville være at arbejde med differentierede satser alt efter arealernes fremkommelighed.</i></p>	<p>opvejer over-/underfinansieringsproblematikken.</p> <p>Vedr. kvalitetsstandard af hegnene, se svar under punkt 4.9.</p> <p>Vedr. hegning af "vanskelige" arealer. Vi fastholder standardomkostninger, da det administrativt bliver for udfordrende, at lave særregler for udvalgte områder / ved særlige forhold, da disse forhold er svære at kategorisere og dokumentere. Ordningen er gjort så simpel som muligt. For at kunne differentiere og give forskellige tilskud til fx "almindelige" arealer og svært terræn, skal disse kunne identificeres. Disse data har vi på nuværende tidspunkt, ikke til rådighed og derfor er det ikke administrativt muligt at differentiere tilskuddet, selv om dette er ønskværdigt. NAER vil efterfølgende evaluere ordningen og se på om antallet af standardomkostninger skal og kan forøges med fx to priser på hegn, en til hegning af "almindelige" arealer og en til arealer / hegnslinjer i "vanskeligt" terræn.</p>
5.2.	<p><i>Tilskud til facilitering</i></p> <p><i>Landbrug & Fødevarer finder det meget positivt, at der nu er afsat midler til facilitering. Det er dog organisationens klare opfattelse, at en standardpris på 10.000 kr. ikke vil være tilstrækkeligt til at dække faciliteringsomkostningerne, hvis projektet er væsentligt større end mindstekravet. Der bør derfor være mulighed for differentiering af tilskud til denne post, så den kan øges, hvis projekter er af et større omfang. Det er desuden uklart, hvad der sker med et tilsagn, hvis én eller flere lodsejere springer fra projektet eller om det er en forudsætning at alle bliver i hele forløbet. I givet fald kræver det en grundig proces før ansøgningen, som ikke er tilskudsberettiget.</i></p>	<p>Bemærkningen giver anledning til ændringer i bekendtgørelsen:</p> <p>Se svar under punkt 4.5. Der bliver ikke mulighed for differentiering af tilskud til denne post i 2016, men vi tager bemærkningen med i det videre arbejde.</p> <p><i>Vedr. lodsejere, der udgår fra i projektet.</i></p>

		<p>Det er et krav at mindst 3 lodsejere har underskrevet en erklæring om, at have arealer inden for projektområdet og at deres arealer samlet mindst er 30 ha. Den samme erklæring skal udfyldes på udbetalingstidspunktet. Konsekvenserne, hvis projektet på udbetalingstidspunktet ikke overholder kravene om mindst 3 lodsejere og mindst 30 ha, vil være bortfald af tilskuddet til facilitering. Konsekvensen af, at der ikke er 30 ha eller 3 lodsejere, fremgår nu af bekendtgørelsen.</p>
5.3.	<p><i>Prioritering af projekter</i> <i>Det bemærkes, at der er indført et nyt pointsystem til prioritering af projekter. Heraf fremgår det, at rydning har klart førsteprioritet. Dernæst prioriteres bestemte habitatnaturtyper.</i> <i>Prioriteringssystemet fremstår dog generelt svært at gennemskue i forhold til chancerne for at opnå tilsagn, og det er ikke umiddelbart indlysende, hvordan de forskellige pointsatser er fremkommet. Det bemærkes yderligere, at der ikke er angivet krav til, hvor stort et område der ryddes indenfor projektområdet. Derfor vil man kunne opnå mange point på blot en lille rydning, hvilket forekommer uhensigtsmæssigt.</i> <i>På denne baggrund er Landbrug & Fødevarer bekymrede for om de nye prioriteringskriterier vil sikre, at det er de mest behovskrævende arealer, der prioriteres højest.</i></p>	<p>Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen:</p> <p>Der er et stort behov for rydning af tilgroede naturtypearealer for at sikre det samlede areal af de enkelte habitatnaturtyper. Rydninger sker typisk på meget små arealer, og der er langt fra ryddet de planlagte arealer i planperioden 2009-15. For at sikre det samlede areal af naturtyperne er det valgt at prioritere rydning højere end forberedelse til afgræsning.</p>
5.4.	<p>Bemærkninger til de enkelte paragraffer: § 1, stk. 3, nr.1: <i>Det bør præciseres, at bestemmelsen kun gælder i tilfælde, hvor det givne EU tilskud er givet til præcis samme opgave/udførsel, ligesom det bør fastslås, at tidligere udbetalte tilskud til nu ophørte projekter ikke er en hindring for at projektet kan gennemføres.</i></p>	<p>Bemærkningen giver anledning til ændringer i bekendtgørelsen:</p> <p>Det præciseres, at kravet kun gælder samme investering. Hvis der derfor søges om tilskud til samme type investering, som der blev givet tilskud til i et tidligere projekt, er det tilskudsberettiget, da det er en ny investering.</p>

5.5.	<p>§ 1, stk. 3, nr. 2: Det bør ligeledes her præciseres, at bestemmelser kun gælder i, hvor tilskuddet er givet til præcis samme opgave. Det skal sikres, at der ikke er nogen oplagte arealer, som ikke kan komme i betragtning pga. denne formulering. Det bør endvidere præciseres, hvad der menes med "anden offentlig myndighed".</p>	<p>Bemærkningen giver anledning til ændringer i bekendtgørelsen:</p> <p>Se svar under punkt 5.4.</p>
5.6.	<p>§ 8, stk. 2: Det virker uhensigtsmæssigt, at projekter, der opnår under 35 point ikke kan få tilskud uanset at der er midler til rådighed. Hvis projekterne opfylder øvrige grundlæggende betingelser for at få tilskud (udpegning m.v.) bør de kunne modtage tilskud.</p> <p>I forbindelse med den konkrete pointgivning (jf. bilag 2) kan det undre, at "alle øvrige naturtyper" giver 0 point, da der fortsat må være et behov for at sikre pleje af øvrige naturtyper, dels i forhold til at opfylde mål fra 1. planperiode, dels i forhold til at begrænse invasive arter og skabe sammenhængende naturområder. Ligeledes virker det uhensigtsmæssigt, at forberedelse til afgræsning nedprioriteres i forhold til rydning og forberedelse, hvis projekterne i øvrigt bygger på et behov for at få igangsat en indsats.</p>	<p>Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen:</p> <p>EU Kommissionen kræver, at projekterne, NAER giver tilskud til har en mindste kvalitet, hvorfor NAER har valgt at indføre kravet om 35 point.</p> <p>Vedr. 0 point til "alle øvrige naturtyper", se svar under punkt 4.2.</p> <p>Vedr. "at forberedelse til afgræsning nedprioriteres i forhold til rydning", se svar under punkt 5.3.</p>
5.7.	<p>§ 13, stk. 1, nr. 1: Store fællesgræsninger kræver et stort forarbejde, hvilket gør at de 10 pct. kan være sat for lavt. Der bør være mulighed for afvigelser herfra i tilfælde af komplicerede ansøgninger. I den tidligere bekendtgørelses § 13, stod følgende: 15 % overhead af den direkte lønudgift for tilsagnshavers personale, der er beskæftiget med projektet.</p> <p>Det ser ud til, at dette tilskud nu helt er bortfaldet og erstattet af faciliteringstilskuddet. Der kan dog fortsat være behov for dette tilskud, da opstart, facilitering og gennemførsel af projektet ofte kræver en stor arbejdsindsats, som bør være tilskudsberettiget.</p>	<p>Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen:</p> <p>Se svar under punkt 2.3.</p> <p>I forbindelse med at ordningen er gennemgået, har vi indført forenklinger, hvorfor lejeudgifter, løn til personale og overhead ikke er støtteberettiget under ordningen.</p>

5.8.	§ 23, stk. 2: Det er positivt, at der indføres gradueret nedsættelse som følge af for sent afsluttet projekt / for sen anmodning om udbetaling, Dog er 20 kalenderdage en meget kort frist for helt bortfald af tilsagn. Denne frist bør forlænges.	<p>Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen:</p> <p>Taget i betragtning, at tilsagnshaver har 3 måneder fra projektet skal være afsluttet til at indsende sin udbetalingsanmodning mener vi ikke, at denne ekstra frist er nødvendig, at tilsagnshaver benytter sig af. Særligt når der tænkes på, at udbetalingen bliver nedsat, hvis udbetalingsanmodningen ikke modtages rettidigt.</p> <p>De 20 kalenderdage er valgt, så der er genkendelighed fra arealtilskudsordningerne.</p>
5.9.	§ 27: Det er positivt, at der indføres gradueret på sanktioner i forbindelse med manglende overholdelse.	Set.
6.	Agri Nord	

<p>6.1.</p>	<p><u>Nyt prioriteringssystem</u></p> <p>Der foreslås et nyt prioriteringssystem, som vil vægte mange elementer med point, hvorefter det forlanges, at en ansøgning opnår en minimums-pointsum for, at den overhovedet kan komme i betragtning.</p> <p>Minimumspoint for at søge er ifølge systemet 35 points, og det maximalt opnåelige antal point er 90 points.</p> <p>Der er afsat 28,1 millioner til 2016-runden. Det er mindre end i 2015, men hvor puljen blev forhøjet 33 til 43 millioner, svarende til det beløb, der blev søgt for.</p> <p>Interessen for ordningen har været stigende over årene, og det må forventes, at interessen i år vil blive lige så stor eller større. Med færre midler til rådighed og derfor vil prioriteringskriterierne have stor betydning for hvilke projekter, der kan få tilsagn.</p> <p>Prioriteringssystemet tildeler rydning 50 points, så rydning er dermed den højest udslagsgivende faktor for at få tilsagn. Forberedelse til afgræsning giver kun 25 points.</p> <p>Der er ikke faglige argumenter for at fremme rydning frem for at forberede til afgræsning. En grundlæggende læresætning i naturpleje er "Brandmandens Lov", der siger, at det mest værdifulde skal reddes først. Meget tilgroede arealer, vil ofte have en lavere naturværdi end de arealer, hvor afgræsning er blevet opgivet, men hvor arealet endnu ikke er tilgroet.</p> <p>Med henblik på at forbedre og sikre gunstig bevaringsstatu for alle naturtyperne, mener vi, at rydning og græsning bør sidestilles pointmæssigt.</p>	<p>Se svar under punkt 5.3.</p> <p>Beløbet er fastsat politisk på finansloven.</p>
-------------	--	--

6.2.	<p><u>Manglende definition af minimumsareal på tilskud til rydning</u></p> <p>Vi mener, der mangler en præcist definition på minimumsarealet, der muliggør, at projektet kan defineres som et rydningsprojekt.</p> <p>Det er et krav, at rydningen skal foregå i områderne udpeget til rydning, men hvis kun en mindre del af området ønskes ryddet, er der i det nuværende udkast intet til hinder for det. Er det rydning af få træer eller buske, eller 10 – 100 – 1000m²? Den manglende definition og det høje antal point der opnås for rydningsprojekter kan betyde, at der spekuleres i dette og fx i inddragelse af kun mindre dele af rydningsudpegede områder. Det er vigtigt med en præcisering på dette punkt, men problemet vil også kunne afhjælpes ved pointligestilling mellem rydning og græsning som ovenfor nævnt.</p>	<p>Så snart der søges til rydning på et projektareal, tildeles projektarealet 50 point. Der er ingen grund til at lave regler og yderligere krav, så længe en enkelt løsning fungerer. Yderligere er det et krav at arealet der ønskes ryddet skal være udpeget til rydning, så det er ikke muligt at opnå 50 point bare ved at ønske at rydde noget.</p>
6.3.	<p><u>Prioriteringer af tre naturtyper</u></p> <p>Der prioriteres kun tre naturtyper i ordningen. Det er rigkær, kildevæld og overdrev i nævnte rækkefølge. Øvrige naturtyper udløser ingen point. Det må medgives, at rigkær og kildevæld især er truede naturtyper både i forhold til tilstand og areal, men pointsystemet betyder, at græsningsprojekter af eksempel strandenge og forskellige hede-typer, hvor der ikke skal ryddes, bliver lagt nederst i prioriteringen, og de kan kun komme med, hvis der andelen af særlige N2000-udpegninger er over 75 %. Afhængigt af udpegningen kan dette i nogle tilfælde betyde, at der kun er mulighed for støtte til små projekter, som endda yderligere nedprioriteres frem for store.</p>	<p>Se svar ud for punkt 2.2. ovenfor.</p> <p>Når der prioriteres vil der altid være projekter der ender nederst i prioriteringen.</p> <p>Projekterne skal ikke ligge over 75 % inden for den særlige udpegning for at blive prioriterede, dette afhænger af antallet af ansøgninger og størrelsen af projekterne, men et projekt der ligger 50 % indenfor den særlige udpegning bliver prioriteret og kan opnå tilskud.</p>
6.4.	<p><u>Prioriteringer af store projekter</u></p> <p>Hidtil har puljen været så stor, at den har kunnet imødekomme alle kvalificerede projekter. Med en mindre pulje og strengere kvalifikationskriterier, kan størrelsen af projekterne også i højere grad komme i spil.</p> <p>Der er store fordele og naturmæssige gevinster ved større projekter, men vi vil også gerne gøre opmærksom på, at det giver fordele for bestemte grupper af ansøgere, hvis der er for</p>	<p>Set.</p> <p>Vi tager pointen med i vores videre arbejde med ordningen.</p>

	<p>meget fokus på store projekter. Ansøgerne i de største projekter er offentlige myndigheder og institutioner, som i øvrigt kan have bevillinger eller skattefordele i ryggen til formålet. Denne type ansøgere vil stå meget bedre end private lodsejere. Denne forskel kan fortrænge de private lodsejere, og dermed mister man deres engagement i at deltage i den lokale naturpleje.</p> <p>Vi mener, at private lodsejeres ansøgninger tværtimod burde prioriteres frem for offentlige og fondes. I den ny ordning er der ikke taget tilstrækkeligt hensyn til, at udbredelsen af naturplejen baseret på et lokalt engagement er en vigtig grund til at yde støtten.</p>	
6.5	<p><u>Højere andel af særligt udpeget N2000</u></p> <p>Der var i den forrige bekendtgørelse også mulighed for at prioritere på andelen af særligt udpeget N2000. Men da puljen hidtil har kunnet imødekomme alle kvalificerede ansøgninger, har det hidtil ikke været aktuelt at foretage denne prioritering.</p> <p>Vi er enige i at det naturmæssigt kan synes relevant at lave denne prioritering, da udpegning dækker over den bedste natur i N2000-områderne. Men ved udformningen af projekter i praksis oplever vi i flere tilfælde, at afgræsning indenfor særligt udpeget N2000 kan være betinget af muligheden for at knytte tilstødende arealer til projektet. Dette er især aktuelt, hvis der er vanskelig adgang til naturarealerne, eller hvis udpegningerne af særligt N2000 ligger i smalle bånd, hvor projekterne kan blive for små til at give mening, selv for private lodsejere.</p>	Set.

6.6.	<p><u>Faste priser på hegn, vand, strøm og fangefolde</u></p> <p>Systemet er indrettet, så man fremover kan undgå indhentning af tilbud, hvorved der spares ressourcer til ansøgning og udbetalingsanmodning.</p> <p>Men vi ser også en række problemer med fastlagte priser, samtidig med der ikke er defineret minimumskrav til kvaliteten af investeringerne.</p> <p>Som nævnt indledningsvis har vi indhentet tilbud på hegn og udstyr til forberedelse af afgræsning gennem i alt omkring 200 ansøgninger fordelt på 5 år.</p> <p>På en del af disse har vi kunnet lave noget statistik på hegnspriserne. De billigste hegnspriser på 1-2 trådet hegn har ligget på gennemsnitligt 20,3 kr/m +/- 5,4 kr/m (baseret på 132 ansøgninger). Dette ligger tæt på, men lidt over den foreslåede pris på 19 kr/m. Der er herudover en vis spredning i priserne.</p> <p>På 3 og 4 trådet og nethegn ligger middelpriisen på 36,7 kr/m +/- 17,3kr/m (baseret på 27 ansøgninger). Dette ligger noget højere end de foreslåede 28 kr/m.</p> <p>NaturErhvervstyrelsen har givetvis lignende beregninger bag de foreslåede priser. Det vil være interessant at se disse, samt hvor spredningen er i priser.</p>	Se svar under punkt 4.9 og 5.1.
------	---	---------------------------------

	<p>Ud fra vores erfaring er det mest interessante naturområder ofte de dyreste at hegne. Det, der fordyrer hegn og sætning af disse, er antallet pæle og med hvilke typer af maskiner, alternativt håndkraft, som skal bruges for at kunne arbejde på arealet. Dvs. meget fugtige arealer eller meget kuperede arealer er ekstra dyre at hegne.</p> <p>Med faste priser vil nogen selvfølgelig få høj betaling for deres hegn og andre blive underbetalt. Det er en følge af den ensartede behandling. Det skal dog nøje overvejes, om man kan undvære den individuelle behandling.</p> <p>Problemet er at, der hvor hegnet er ekstra dyrt, er udgifterne til vedligeholdet, tilsynet med dyrene, indbinding og udbinding også ekstra dyrt, grundet vanskeligt terræn eller tilgængelighed. Incitamentet for at iværksætte naturpleje vil på denne type arealer være en stor udfordring, hvis hverken hegnstilskud eller plejetilskud tager hensyn til dette.</p> <p>Den første konkrete udfordring en tilsagnshaver møder på denne type arealer er, at de entreprenører, der tilbydes opgaven, skal have ekstra betaling, fordi tilskuddet ikke dækker, og derfor skal tilsagnshaver måske rundt og spørge efter priser hos flere for at få så lav pris som muligt. Her flyttes bøvlet med indhentning af tilbud således bare til fasen ved udførelsen af projektet.</p> <p>Hvis det ønskes at prisfastsætte investeringerne, bør priserne kompensere fuldt ud på de vanskelige naturarealer. Overkompensering kunne imødekommes ved kun at udbetale tilskud til de reelle udgifter.</p>	
--	---	--

6.7.	<p><u>Minimumskrav til kvaliteterne af hegn og udstyr</u></p> <p>Til vores ansøgninger har vi udarbejdet et udbudsmateriale vedr. materialestandarder og standarder for udførslen af arbejdet. Hovedformålet er at sikre en maksimal levetid på hegnet, altså også udover de påkrævede 5 år, og at sikre at materialerne og hegnopsætningen ikke skader naturområderne.</p> <p>Vi har specificeret kvaliteten af træet, antal af de forskellige typer af pæle (antal hjørnepæle, mellempæle, dimensioner, diameter, halvskårne, kvartskårne, nedramningsdybde, mm). Tilsvarende for tråden, hvilken kvalitet og tykkelse, hvilke typer af klokker. For led, vand, strøm og fangefolde er der tilsvarende specifikationer. Det hele med henblik på at afgræsningen skal fungere uden bøvl med hegn og installationer, og derved sikre en længerevarende afgræsning af arealet.</p> <p>Når der intet står om kvaliteterne er der stor risiko for at pengene bruges på billige hegn med kort levetid, og at der så skal ske fornyet forberedelse til afgræsning indenfor en kortere årrække. Dette finder vi er spild af penge. I yderste konsekvens kan man forestille sig, at ordningen udnyttes til at lave hjemmelavede hegn af meget billige materialer, og at der kan fås en kontant gevinst ved ordningen til tilsagnshaver. Dette finder vi særdeles uhensigtsmæssigt.</p>	Se svar under punkt 5.1.
6.8.	<p><u>Facilitering til afgræsning</u></p> <p>Det er positivt med et supplement til at hjælpe et større projekt i gang med realiseringen fx ved udformning af et græsningsselskab, men for at kunne lave projekter, der indbefatter flere lodsejere, dyreholdere m.m. så kræves der altid en del forarbejde, som der fortsat ikke er støtte til. Projekter med flere lodsejere vil derfor fortsat være svært at sætte i gang.</p> <p>Der kræves min. 3 lodsejere for at kunne søge om faciliteringstilskud, men tilskuddet er fast uanset antal lodsejere udover de 3. Ved flere lodsejere vil arbejdet med græsningsselskaber eller lignende være større. Det er derfor ikke sikkert at de 10.000,- vil strække til hele arbejdet.</p> <p>Det vil herudover være hensigtsmæssigt at få præciseret konsekvenserne for faciliteringstilskuddet og det øvrige projekt, hvis en eller flere lodsejerne på et tidspunkt i starten af projektets realisering fortryder og ønsker at træde ud af projektet. Det kan være den rigtige beslutning at frafalde dele af projektet, og det skal anerkendes, at faciliteringen også omfatter tilpasning af projektet.</p>	Se svar under punkt 5.2.

6.9.	<p><u>Rydning</u></p> <p>Med udkastet er der lagt op til en kraftig prioritering af rydning af vedplanter. Vi ønsker derfor at knytte nogle yderligere kommentarer, der også er gældende for de hidtidige ordninger.</p> <p>Vi vurderer, at tilsagn til rydning er den mest risikofyldte delordningen i bekendtgørelsen.</p> <p>Dette knytter sig til, at arealet efter rydning bliver omfattet af rydningspligten, men ikke mindst at arealet skal holdes ryddet i projektperioden, sådan at der det sidste halve år af opretholdelsesperioden ikke må være opvækst af vedplanter ældre end et år.</p> <p>Tilskuddet til rydningen går kun på en engangsrydning, så ved behov for vedligeholdende rydning senere i opretholdelsesperioden, er det for egen regning - uanset at arealet opfylder betingelserne for at være undtaget for rydningspligt fx grundet stejlt eller vådt terræn. Hvis det ikke lykkes at undgå gengroning, kan denne type projekter indebære store ekstraudgifter uden tilskud.</p> <p>Et andet problem er at det kan være vanskeligt at fortolke bestemmelser om rydningspligt. Hvornår træder undtagelserne i kraft? Hvor vådt skal det være, eksempelvis? Hvilke typer af maskiner betragtes som almindelige? Er det en traktor?</p> <p>I udkastets tekst henvises kun indirekte til driftsloven og jordressourcebekendtgørelsen. Det giver anledning til tvivl om fortolkningen. Er det driftsloven og jordressourcebekendtgørelsen, der henvises og den dertilhørende vejledning. Eller er det variant af rydningspligten, som kun gælder i denne bekendtgørelse?</p> <p>Det vil nyttigt at få disse spørgsmål præciseret.</p>	Se svar til 2.5.
6.10.	<p><u>Udbetaling af tilskud.</u></p> <p>Det er dobbeltarbejde at indtegne projektområde, hegnslinjer og andre investeringer, når dette allerede fremgår af ansøgningen. Disse processer kan være ret tidskrævende, så man kunne begrænse kravet om ny indtegning til de situationer, hvor der er sket ændringer i projektet - ellers burde man kunne nøjes med at henvise til ansøgningen.</p>	<p>Bemærkningen giver anledning til ændringer i bekendtgørelsen:</p> <p>Vi ændrer bekendtgørelsen, så der ikke længere kræves indtegning af projektarealerne på udbetalingstidspunktet.</p>

Høringssvarene kan ses i deres fulde længde på høringsportalen.